

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/4/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8214205268
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8214205268.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Karola Krochtu a JUDr. Marianny Hirkovej v spore žalobcu: I. E. nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XX, XXX XX A., právne zastúpený advokátom: JUDr. Martin Tobiaš, so sídlom Protifašistických bojovníkov 4, 080 01 Prešov, proti žalovanému: D. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. 5, XXX XX A., právne zastúpený advokátom: JUDr. Ján Jurč, so sídlom Partizánska 5, 085 01 Bardejov, o zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúceho v práve prechodu, v opätovnom konaní po rozhodnutí Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Co 117/2019-185 z 24.11.2020, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 5C/138/2014 - 274 zo dňa 06.10.2021, takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok.

II. Priznáva žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o ich výške i o výške trov na súde prvej inštancie rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalobu zamietla.

II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi 100% nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.

III. Žalobca je povinný nahradiť trovy štátu spočívajúce v nákladoch na obhliadku na mieste samom.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, § 135c ods. 3, § 151n ods. 1 až 3, § 151o ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka, § 10 ods. 1 zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku (ďalej len „zákon o stavebnom poriadku“), § 23 ods. 1, § 24 ods. 2 vyhlášky č. 144/1959 Ú.v. ktorou sa vykonáva zákon o stavebnom poriadku (ďalej len „vykonávacia vyhláška“), § 137 písm. c), § 253 ods. 1, § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 a 2, § 396 ods. 3, § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému ako výlučnému vlastníkovi parcely B. XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 218 m², nachádzajúcej sa v katastrálnom území S. a vedenej Okresným úradom T., katastrálny odbor na LV XXXX (ďalej len „susedný pozemok“), zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré by v prospech jeho dotknutých nehnuteľností zaťažovalo (rozumej vecné bremeno) susedný pozemok žalovaného v prospech prístupu k jeho dotknutým nehnuteľnostiam a ktoré by spočívalo v práve žalobcu, jeho rodinných príslušníkov a jeho právnych

nástupcov, prechodu peši, osobným motorovým vozidlom, ako aj nákladným motorovým vozidlom cez susedný pozemok žalovaného.

4. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 5 C 138/2014 - 142 zo 06.08.2019 tak, že:
„I. Žalobu zamietá.

II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi 100% nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.“

5. Krajský súd v Prešove o odvolaní žalobcu proti rozsudku citovanom v bode 5 tohto rozhodnutia rozhodol uznesením č. k. 5 Co 117/2019-185 zo dňa 24.11.2020 a to tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Súd prvej inštancie následne po vrátení veci odvolacím súdom pokračoval v konaní v intenciách naznačených odvolacím súdom. Ustálil, že sporom dotknuté nehnuteľnosti žalobcu CKN XX a CKN XX sú teritoriálne umiestnené medzi z jednej strany parcelami CKN XX, CKN XX/X a CKN XX/X vlastnícky patriacimi žalovanému a z druhej strany parcelami B. XX a CKN XX/X spoluvlastnícky s najväčším podielom patriacimi synovi žalobcu E. E., nar. XX.XX.XXXX a k nim priliehajúcimi parcelami B. XX a B. XX/X vlastnícky výlučne patriacimi taktiež synovi žalobcu E. E., nar. XX.XX.XXXX. Vykonaním obhliadky na mieste samom mal súd prvej inštancie tiež preukázané, že cez tak z jednej, ako aj z druhej strany, s parcelami žalobcu susediace označené parcely, sa žalobca vie dostať k svojim dotknutým nehnuteľnostiam B. XX a B. XX. Uvedené teritoriálne umiestnenie dotknutých nehnuteľností žalobcu B. XX a B. XX medzi na jednej strane parcelami žalovaného a na druhej strane parcelami spoluvlastnícky a vlastnícky patriacimi synovi žalobcu, bolo identickým aj v minulosti, t.j. aj v roku XXXX kedy malo dôjsť medzi žalobcom a otcom žalovaného k pokonávke a identickým bolo aj v roku XXXX kedy rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 8 C 483/94 zo dňa 30.04.1998 došlo k vyporiadaniu vlastníckych vzťahov žalobcu a žalovaného k im v súčasnosti vlastnícky patriacim parcelám. Zdôraznil, že otázka „vhodnosti“ prístupu, nie je zákonným predpokladom a ani dôvodom pre tak závažný a v podstate trvalý zásah do vlastníckeho práva žalovaného, akým je zriadenie vecného bremena na jemu vlastnícky patriacom pozemku, a to ani pri priznaní mu náhrady za toto obmedzenie. Zákonným predpokladom zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prístupu podľa cit. § 151o ods. 3 OZ je neexistencia iného prístupu, t.j. ak vlastníč stavby nemá k stavbe iný prístup len ten, ktorého zriadenia sa domáha, ktorá skutočnosť však v konaní preukázaná nebola, resp. bol preukázaný opak, a to že žalobca má k svojim nehnuteľnostiam aj iný prístup, resp. má dva prístupy. Avšak keďže obidva prístupy k dotknutým nehnuteľnostiam žalobcu, sú možné iba cez parcely iných vlastníkov a to z jednej strany cez parcely žalovaného a z druhej strany cez parcely vlastnícky či spoluvlastnícky patriace žalobcovmu synovi, vlastnícke právo ktorých v zmysle cit. čl. 20 ods. 1 ústavy ma rovnaký zákonný obsah a požíva rovnakú ochranu, t.j. vlastnícke právo tak žalovaného ako aj žalobcovho syna má rovnakú ochranu pred akýmkoľvek nedôvodným zasahovaním alebo obmedzovaním jeho atribútov, predmet vlastníctva nerušene užívať, požívať a disponovať s ním. Za daného stavu súd prvej inštancie za účelom zistenia objektívnej znesiteľnosti zásahu do vlastníctva niektorého z nich za daných okolností vykonal test proporcionality, t.j. test primeranosti a akceptovateľnosti zásahu do ich ústavou chráneného vlastníckeho práva vzhľadom na sledovaný účel, ako aj vzhľadom na dokazovanie zistené okolnosti veci. V danom prípade súd prvej inštancie síce uznal, že na prvý pohľad, tak z hľadiska terénneho charakteru okolo dotknutých nehnuteľností žalobcu nachádzajúcich sa parciel iných vlastníkov, ako aj z hľadiska vzdialenosti prístupovej cesty k nehnuteľnostiam žalobcu, sa v interakcii na aktuálny vek žalobcu, ako to povedal aj právny zástupca žalobcu na pojednávaní, javí byť pre žalobcu „prijateľnejším“ prístup skrz susedný pozemok žalovaného, pretože skrz tento by mal žalobca bližšie k prístupovej ceste a taktiež je rovinatejší, avšak v tomto prípade považoval súd prvej inštancie za nevyhnutné zohľadniť aj všetky dokazované zistené aj historické skutočnosti, ktoré viedli k vzniku daného stavu, že žalobca nemá aktuálne z cesty prístup skrze nehnuteľnosti, ktoré by mu patrili, pričom účastníkom, resp. „režisérom“ týchto okolností bol v minulosti aj žalobca. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v minulosti mal v podielovom spoluvlastníctve parcelu KN 15, skrze ktorú sa vedel dostať na vlastnícky jeho rodine patriacu parcelu CKN XX, na ktorej sa nachádzal rodičovský dom žalobcu, na prístupovú cestu, ktorú cestu v minulosti tak žalobca, ako aj jeho rodinní príslušníci využívali a aj využívajú, avšak žalobca tým, že v roku 2009 tento svoj spoluvlastnícky podiel na tejto parcele B. XX daroval svojmu synovi sa tak sám „pripravil“ o spoluvlastníctvo k nej a sám tak prispel, či už neprezieravo alebo zámerne, k vytvoreniu stavu, že aktuálne môže argumentovať, že táto parcela mu ani len spoluvlastnícky už nepatrí, a teda ju nemôže na prístup využívať, hoci ju de facto využíva (viď vyššie). Zohľadniac uvedené

súvislosti, ktoré viedli k vzniku dnešného stavu a ktorých iniciátorom bol sám žalobca, nie je podľa súdu prvej inštancie možné bez ich zohľadnenia prisvedčiť argumentácii právneho zástupcu žalobcu a to, že by bolo neprimeranejším zriadiť vecné bremeno skrz parcely B. XX a B. XX, lebo by bolo potrebné zasiahnuť do vlastníctva viacerých osôb na rozdiel od zriadenia vecného bremena cez susedný pozemok žalovaného, lebo by sa zasiahlo iba do vlastníctva žalovaného, pretože podľa súdu prvej inštancie žalovaný k vytvoreniu daného stavu nijako, a to ani len okrajovo neprispel, a teda mal za to, že by nebolo spravodlivým od neho žiadať a očakávať, že ponese následky tohto stavu, t.j. že žalovaný by mal teraz strieť prechod cez svoj majetok len preto, že v minulosti sám žalobca len z jemu známym pohnútkom sa sám pripravil o spoluvlastníctvo k parcele cez ktorú mohol prechádzať k ceste. Vo vzťahu k ostatným spoluvlastníkom parcely B. XX poukázal na skutočnosť, že títo tak počas súdneho konania (svedkovia), ako aj počas obhliadky na mieste samom proklamovali, že svoje podiely už chceli odpredať žalobcovi alebo aktuálne jeho synovi, ktorý je po darovaní tiež jej spoluvlastníkom, a to už aj z dôvodu, že títo spoluvlastníci nemajú k týmto svojim podielom na parcele B. XX reálny prístup, pretože táto parcela je zasa paradoxne obklopená parcelami patriacimi žalobcovi alebo jeho synovi a títo im prístup k ich podielom neumožnia, takže v skutočnosti je tu vytvorený faktický stav, kedy sú spoluvlastníci parcely B. XX jej spoluvlastníkmi len de iure, no fakticky ju neužívajú lebo k nej nemajú prístup a zasa na druhej strane žalobca jej spoluvlastníkom, vlastným pričinením nie je (podiel daroval), avšak reálne ju využíva na prechod. Pokiaľ ide o parcelu B. XX, ktorá je aktuálne vo vlastníctve žalobcovho syna E. E., táto v minulosti patrila žalobcovým rodičom a bol tu postavený rodičovský dom žalobcu. Neskôr titulom rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 8 C 483/94 zo dňa 30.04.1998, nie titulom darovania od otca, ako to na pojednávaní 20.08.2021 uviedol žalobca, táto parcela bola určená do vlastníctva žalobcovej sestry I. E., ktorá ju predala žalobcovmu synovi, t.j. predmetná parcela stále bola a aj je vo vlastníctve so žalobcom rodinne spriaznených osôb, pričom žalobca, ako už bolo vyššie spomenuté, už v čase súdneho sporu sp. zn. 8 C 483/94 vedel, že nemá priamy prístup na svoje nehnuteľnosti, pretože už v tom čase, t.j. v roku 1994 priložil k žalobe aj geometrický plán na zriadenie práva prechodu, avšak iba cez susedný pozemok žalovaného nie však cez pozemok patriaci jeho sestre, hoci v tom čase (až do r. 2009) žalobca bol ešte aj spoluvlastníkom parcely B. XX. Napokon sa žalobca v tomto spore aj napriek uvedenému, zriadenia tohto práva prechodu nedomáhal ani voči žalovanému a ani voči svojej sestre, t.j. voči osobe s ním rodinne spriaznenej, hoci na tejto parcele bol ich spoločný rodičovský dom, teda sa cezeň chodievalo, dôkazom čoho je aj vstupná bránička v plote žalobcu zo strany tejto parcely (fotodokumentácia z obhliadky na mieste samom) a ako to počas obhliadky na mieste samom potvrdil aj žalobca, chodievalo sa cezeň aj s vozom. Samotný technický stav parciel B. XX a B. XX nemôže byť podľa súdu prvej inštancie argumentom, ktorým by bolo možné odôvodniť, vyššiu mieru potreby zásahu do vlastníctva žalovaného ako do vlastníctva syna žalobcu, ktorý syn toto nadobudol aj vďaka žalobcovi, pretože tento terén je schodným (stav na obhliadke a po nej, pričom terén sa bude meniť, keďže syn žalobcu mieni stavať na parcele B. XX rodinný dom, ako to uviedol sám žalobca, ku ktorému bude chcieť mať aj prístup autom, z ktorého dôvodu napokon syn žalobcu na pojednávaní aj vypovedal, že si dal opraviť most). Pokonávku, na ktorú sa odvolával žalobca, súd prvej inštancie posúdol z hľadiska určenia práva prechodu ako neurčité a nevykonateľnú, pretože v nej nebol určený rozsah ani priebeh cesty cez ktorú by sa malo prechádzať, toľak ak sa tento prechod týkal v tom čase parcely č. XXX, mpč. XX, ktorá bola nepomerne výmerou väčšou ako dnešná parcela žalovaného B. XX, parcela č. XXX, mpč. XX zahŕňala v sebe aj dnešné parcely B. XX, B. XX/X a B. XX/X, takže žalobca sa v dobrej viere nemohol na ňu, pre jej neurčitosť spoliehať a navyše z tejto pokonávky vyplýva jasný úmysel jej účastníkov, t.j. žalobcu a otca žalovaného, že sa bude jednať len o cestu cit. „dočasnú“, t.j.. Aj otec žalovaného mal za to, že to bude len cesta do určitého času a keďže sa táto pokonávka realizovala v súvislosti so zámenou časti parcely č. XXX, mpč. XX, z dôvodu záujmu žalobcu stavať rodinný dom na tej časti parcely č. XXX, mpč. XX, ktorá v čase pokonávky patrila otcovi žalovaného, možno mať z týchto okolností dôvodne za to, že túto dočasnú otec žalovaného mienil dobou dokedy si žalobca nepostaví dom. Napokon aj sám žalobca na pojednávaní uviedol, že to bolo z dôvodu, aby kvôli stavbe mal bližšiu a autom ľahšie schodnú cestu k domu kvôli dovozu stavebného materiálu. Je síce pravdou, že v pokonávke je táto dočasnú obmedzená výstavbou cesty, avšak v tomto smere je toto dojednanie vzhľadom na okolnosti pokonávky neurčité a vo vzťahu k otcovi žalovaného zavádzajúce. Z pokonávky je totiž zrejmé, že žalobca a otec žalovaného si ňou vymieňali veľkosťou identické časti parcely č. XXX, mpč. XX, pričom žalobca pred touto zámenou vlastnil tú časť, ktorá bola síce priamo pri prístupovej ceste (aj dnešná B. XX), avšak bola ďalej od parciel, ktoré patrili rodine žalobcu (dnešné B. XX/X, B. XX/X, B. XX, B. XX), resp. medzi ním a týmito parcelami patriacimi rodine bola časť parcely č. XXX, mpč. XX, ktorá patrila otcovi žalovaného. Preto žalobca inicioval pokonávku, aby bol „bližšie“ k rodine. Inými slovami, uvedenou zámenou titulom pokonávky, žalobca vlastne získal

do faktického užívania tú časť parcely č. XXX, mpč. XX, ktorá bola bližšie k parcelám patriacim a užívaným s ním rodinne spriaznenými osobami (rodičia, sestra, strýko), a to aj za cenu straty priameho (bezprostredného) prístupu z prístupovej cesty majúcej pritom na vedomí, že k svojej výmenou získanej časti parcely č. XXX, mpč. XX sa žalobca vedel dostať aj skrz parcely patriace rodine, čoho dôkazom jej aj vybudovanie prístupovej bráničky do dvora žalobcu z tejto strany (obhliadka) s tým, že prístup vozidlom si zabezpečil v pokonávke do doby vybudovania cesty, avšak bez konkretizácie v pokonávke, do doby vybudovania akej cesty, resp. kade by táto cesta mala viesť. Súd prvej inštancie ďalej ustálil, že ak by otec žalovaného už v čase pokonávky v roku 1963 vedel, že jeho výmenou získaná časť parcely č. XXX, mpč. XX, je jednou z dvoch možných trvalých prístupov k parcele žalobcu, teda ak by bol otec žalovaného uzrozumený s tým, že cez túto jeho parcelu bude mať žalobca trvalú cestu, tak by nebol súhlasil iba s „dočasnou“ cestou pre žalobcu, takže tým, že otec žalovaného dal žalobcovi v roku 1963 súhlas iba na „dočasné“ prechádzanie cez svoju parcelu a navyše v neurčitom rozsahu, možno podľa súdu prvej inštancie logicky usudzovať, že ani otec žalovaného si neprial a nebol uzrozumený s tým, že tento prechod, resp., že táto cesta by mala byť pre žalobcu trvalou, tak ako to prezentuje žalobca. Súd prvej inštancie v ďalšom poukázal na neúspešný pokus o zmiar medzi stranami, aj keď žalobca opakovane deklaroval, že má záujem sa so žalovaným dohodnúť, no prakticky vyvinul veľmi malé až minimálne úsilie k tomu smerujúce. Vzhľadom na uvedené dôvody a východiská, zohľadniac všetky historicky na seba nadväzujúce okolnosti, ktorých pôvodcom bol v značnej miere žalobca, majúci tak podstatný vplyv na dnešný stav vecí, ako aj a predovšetkým so zohľadnením, že v ich dôsledku má žalobca dnes aj iný faktický prístup k svojim nehnuteľnostiam, ako len cez susedný pozemok žalovaného, pričom ani dnes by mu za účelom poskytnutia lekárskej pomoci nebol znemožnený prístup ani cez pozemok žalovaného, keďže pre život zachraňujúci zásah, či už poriadkových zložiek alebo zdravotníkov vlastnícke vzťahy nie sú prekážkou (pri záchrane života a zdravia môžu vstúpiť aj do cudzích priestorov), mal súd prvej inštancie za to, že by bolo neprimeraným (test proporcionality), aby žalovaný, ktorý daný stav nevyvolal ani neovplyvnil, aby znášal jeho dôsledky a preto žalobu žalobcu, ktorý má aj iný prístup, zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil tak, že žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech, priznal voči v konaní neúspešnému žalobcovi 100 % nárok na náhradu účelne vynaložených trov prvostupňového i odvolacieho konania. Súčasne uložil žalobcovi, ktorý navrhol vykonanie dôkazu obhliadkou na mieste samom, aby nahradil štátu v súvislosti s vykonaním tohto dôkazu vzniknuté trovy, pričom v tomto smere sa žalobcovi v prospech jej úhrady započíta už ním 18.10.2018 zložený preddavok a žalovanému bude tento ním zložený nespotrebovaný preddavok vrátený napokon uviedol, že o samotnej výške trov konania okresný súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ďalej, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností ako aj to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí. Napriek výslovným pokynom odvolacieho súdu sa podľa žalobcu súd prvej inštancie týchto pokynov nedržal a aj v tomto „novom“ konaní rozhodol nesprávne a v rozpore so zákonom. Z týchto dôvodov považuje napadnuté rozhodnutie za nezákonné a vydané v rozpore so základnými princípmi CSP. Má za to, že súd prvej inštancie v tomto „novom“ konaní nesplnil ani jeden z týchto záväzných pokynov odvolacieho súdu, najmä nevykonal žiadne dokazovanie vo vzťahu k tvrdeniu svedka a najmä nevenoval sa tomu, čo skutočne pri obhliadke zistiť mal, a to „či skutočne cez parcelu žalovaného vedie plynová prípojka žalobcu“ ako mu to uložil odvolací súd. Za najdôležitejšie považuje to, že súd prvej inštancie ani v tomto „novom“ konaní nevykonal dokazovanie vo vzťahu k samotnej podstate tohto konania, a teda k zisteniu, „či sú splnené podmienky na vyhovie žalobe podľa ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka“, ktorého vykonanie malo byť v tomto konaní „alfou a omegou“ pre to, aby mohlo byť o podanej žalobe rozhodnuté spravodlivo a zákonne a vykonanie ktorého bolo odvolacím súdom výslovne zdôraznené v ďalšom z jeho pokynov. Namiesto skúmania splnenia týchto podmienok sa podľa žalobcu súd prvej inštancie v prevažnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia venoval z jemu neznámych dôvodov „obhajobe“ svojho prvotného rozhodnutia, pričom opakovane zdôrazňoval, prečo má za to, že k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nemohlo v tomto prípade dôjsť, pričom aj samotný odvolací súd konštatoval, že „súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že k vydržaniu práva prechodu nedošlo“. Ďalšiu prevažujúcu časť odôvodnenia rozsudku súdu tvorí opis historických udalostí, či údajných „nesprávnych a neuvážených krokov“ žalobcu, ktorými si mal žalobca podľa názoru súdu prvej inštancie spôsobiť to, že nemá

faktický prístup k svojim nehnuteľnostiam. Pokiaľ ide o ďalší z právne záväzných pokynov odvolacieho súdu - zaoberať sa otázkou odplaty za zriadenie vecného bremena, tak aj vo vzťahu k tomuto žalobca uviedol, že súd prvej inštancie nerešpektoval ani tento pokyn a v konaní po zrušení svojho rozhodnutia sa týmto pokynom vôbec nezaoberal. Práve naopak súd prvej inštancie odmietol žalobcom navrhnutý dôkaz - znalecké dokazovanie vo vzťahu k zisteniu primeranej náhrady/odplaty za zriadenie vecného bremena, a to s tým, že takýto dôkaz mal žalobca navrhnuť už na začiatku konania vo svojej žalobe. Súd prvej inštancie teda odmietol návrh žalobcu aj napriek výslovnému pokynu odvolacieho súdu, ktorý mu uložil zaoberať sa možnosťou vyhovieť žalobe aj napriek tomu, že žalobca v žalobe nenavrhol takúto odplatu. Súd prvej inštancie neakceptoval ani tieto záväzné pokyny odvolacieho súdu a bez ich vykonania žalobu zamietol. Súd prvej inštancie preto podľa žalobcu pri rozhodovaní postupoval v rozpore s CSP a v rozpore s právne záväzným názorom súdu vyššieho stupňa, čo nemožno označiť inak ako porušenie ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Žalobca má za to, že súd prvej inštancie mal s poukazom na predmet sporu a v súlade s pokynmi odvolacieho súdu v zmysle ust. § 151o ods. 3 OZ skúmať, či: a) vlastník stavby je alebo nie je súčasne vlastníkom príslušného pozemku, b) prístup vlastníka k stavbe možno alebo nemožno zriadiť inak, c) existujú, resp. neexistujú okolnosti, ktoré zriadenie práva cesty vylučujú. Pokiaľ ide o to, či je vlastník stavby súčasne aj vlastníkom príslušného pozemku, táto otázka bola v konaní zodpovedaná vykonaným dokazovaním, pričom sa preukázalo, že žalobca je síce vlastníkom stavby, avšak nie je vlastníkom príslušného pozemku. K splneniu prvej podmienky potrebnej k zriadeniu vecného bremena podľa ust. § 151o ods. 3 OZ tak podľa žalobcu bezpochyby došlo. Vo vzťahu k druhej otázke, či možno alebo nemožno prístup vlastníka k stavbe zriadiť aj inak ako zriadením vecného bremena - práva cesty cez pozemok žalovaného je potrebné uviesť, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, ako dospel k názoru, že táto podmienka nie je splnená. V konaní sa vykonaným dokazovaním nepochybne preukázalo, že návrh na uzavretie dohody, v zmysle ktorej by došlo k zriadeniu vecného bremena za náhradu žalobca žalovanému predložil nie raz, ale viackrát, pričom tento vždy odmietol uzavretie dohody. Uzavretie dohody žalobca navrhoval žalovanému niekoľkokrát už pred podaním žaloby. Žalobca zdôraznil, že napriek jeho snahe dohodnúť sa so žalovaným na zmluvnom zriadení vecného bremena, či dokonca na odkúpení predmetného pozemku nedošlo k zmluvnému usporiadaniu tohto vzťahu. Z týchto skutočností je podľa žalobcu zrejmé, že podmienka „nemožnosti zriadenia zmluvného práva prístupu“ na zriadenie vecného bremena v zmysle ust. § 151o ods. 3 OZ je v danom prípade splnená, nakoľko prístup nebolo možné zriadiť na základe dohody, či zmluvy so žalovaným. Súd prvej inštancie však tieto skutočnosti vo svojom rozhodnutí neuviedol, čo ani nemohol, keďže sa vôbec nevenoval zisťovaniu, či táto podmienka je alebo nie je splnená a či by na základe jej splnenia mohol alebo nemohol žalobe vyhovieť. Čo je však pri posudzovaní splnenia tejto podmienky podľa žalobcu nemenej dôležité je, že prístup k stavbe nemožno v tomto prípade zabezpečiť inak ani z dôvodu, že zabezpečenie takéhoto prístupu (ako deklaroval v rozhodnutí súd prvej inštancie cez pozemky parc. č. C KN XX a XX) by pre žalobcu predstavovalo vynaloženie tak vysokých nákladov, ktoré by objektívne mnohonásobne prevyšovali ujmu spôsobenú vlastníkom pozemku zriadením práva cesty a ich vynaloženie by nebolo od žalobcu možné spravodlivo požadovať. Navyše zdôraznil, že keďže nie je vlastníkom týchto pozemkov, tak k takýmto razantným úpravám pozemkov by nebol oprávnený ani v prípade, že by súd autoritatívne rozsudkom uložil vlastníkom týchto nehnuteľností povinnosť strpieť právo prechodu cez ich pozemky. Súd prvej inštancie sa však touto argumentáciou žalobcu nezaoberal. Žalobca tiež výslovne nesúhlasí s argumentom, ktorým súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie v bode 61 odôvodnenia rozsudku, keď uviedol, že „otázka vhodnosti prístupu nie je zákonným predpokladom a ani dôvodom pre tak závažný a v podstate trvalý zásah do vlastníckeho práva žalovaného, akým je zriadenie vecného bremena na jemu vlastnícky patriacom pozemku, a to ani pri priznaní mu náhrady za toto obmedzenie.“ Tento argument súdu prvej inštancie podľa žalobcu len jasne potvrdzuje, že súd prvej inštancie nerešpektoval právnu záväznosť ustanovenia § 151o ods. 3 OZ a svojim rozhodnutím jednoznačne poprel jeho platnosť a záväznosť. Už len z tohto tvrdenia je podľa žalobcu zrejmé, že rozhodnutie súdu je vydané v rozpore so zákonom. Žalobca aj naďalej má za to, že iný prístup k jeho stavbe možný nie je. Súd prvej inštancie sa však týmito skutočnosťami nezaoberal, rovnako ako argumentom žalobcu, že v prípade zriadenia vecného bremena cez pozemok žalobcu by bol obmedzený menší počet vlastníkov ako ani tým, že pozemok žalovaného je na tento prechod k stavbe žalobcu užívaný už od roku 1963, teda viac ako XX rokov. Vo vzťahu k tretej podmienke na možné zriadenie vecného bremena podľa ust. § 151o ods. 3 OZ žalobca uviedol, že aj táto podmienka bola podľa jeho názoru v konaní splnená, a preto nebol dôvod na nezriadenie tohto práva zodpovedajúceho právu vecného bremena. V danom prípade totiž neexistujú okolnosti, ktoré by zriadenie práva cesty vylučovali, pričom žalobca svoje dôvody rozsiahlo rozviedol. Žalobca má za to, že zriadenia vecného bremena sa objektívne domáha v nevyhnutnom rozsahu, z historického

hľadiska je tento pozemok využívaný minimálne 58 rokov ako prístupová cesta, podľa údajov katastra ide o zastavanú plochu a nádvorie. Nie je možné preto podľa žalobcu súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že vlastníkom pozemku - žalovaný by bol zriadením vecného bremena neprimerane obmedzený. Otec žalovaného žalobcovi dal v roku 1963 súhlas na jej užívanie, a to až do riadnej výstavby obecnej cesty. Žalovaný sám uviedol, že „okrem mňa a mojich detí nemá právo prechodu cez túto parcelu nikto iný“. Žalovaný teda riadne (aj počas konania) akceptoval súhlas, ktorý žalobcovi dal jeho otec. Svoj názor zmenil až časom, kedy mu začal brániť vo výkone tohto práva prechodu. Podľa žalobcu preto nie je možné súhlasiť s tým, že zriadením vecného bremena by bol žalovaný neprimerane obmedzený vo výkone svojho vlastníckeho práva. Tiež má za to, že nie je pravdou ani to, čo uvádza súd prvej inštancie, že by nereagoval na návrh podielových spoluvlastníkov pozemku - parc. č. C KN XX, konkrétne p. R. a p. G. na odkúpenie ich spoluvlastníckych podielov. Je toho názoru, že žalovaný ani p. R. mu nikdy nechceli svoje podiely k parcele C KN XX odpredať. V závere poukázal na skutočnosť, že po viac ako sedemročnom konaní sa v dôsledku zamietnutia žaloby dostal do situácie, kedy ako vlastníkom stavby dodnes nemá k stavbe prístup a musel by podať žalobu na zriadenie vecného bremena cez iné príľahlé pozemky, či už cez C KN XX a XX, alebo iné, pričom je možné, že aj v tomto novom konaní by súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, lebo by posúdil, že najvhodnejší prístup k stavbe žalobcu je pozemok žalovaného, keďže ide o najkratší možný prístup a tento prístup bol využívaný na prístup k stavbe viac ako XX rokov, a teda by aj táto ďalšia žaloba bola zamietnutá. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ako porušenie princípu právnej istoty zo strany súdu prvej inštancie navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe v com rozsahu vyhovieť v zmysle jeho odvolacieho návrhu. Žalobca si uplatnil trovy odvolacieho konania.

8. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že žalobca sa spoliehal na platnosť pokonávky z roku 1963, ktorá bola uzavretá medzi žalobcom a otcom žalovaného, a teda, že právo prechodu vydržal, s čím však žalovaný nesúhlasí, keďže v čase uzavretia pokonávky podielovými spoluvlastníkmi boli účastníci konania v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/483/94 aj strany v tomto konaní a rozsudkom zo dňa 20.04.1998 došlo k určeniu, kto sa stáva výlučným vlastníkom novovytvorených parciel, pričom skutkovo ani právne neusporiadal právny vzťah prístupu k svojim parcelám, teraz B. XX, XX a rodinnému domu č. XX. Žalovaný nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že sa žalobca mal snažiť usporiadať vecné bremeno dohodou, resp. odkúpením parcely B. XX, čomu majú nasvedčovať stanoviská žalovaného z 15.07. a 02.10.2014. Tieto tvrdenia žalobcu ostali len v rovine proklamácií, ktoré žalovanému nikdy nepredložil v písomnej forme so všetkými náležitosťami, vrátane finančnej náhrady za vecné bremeno, či kúpnej ceny, návrhom ich výšky stanovenej dohodou, či znaleckými posudkami. Poukázal aj na závery vyplývajúce zo zápisnice z pojednávania zo dňa 30.09.2021. Žalovaný nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že súd prvej inštancie nevykoval dokazovanie na zistenie skutočností obsahu ust. § 151o ods. 3 CSP. Má za to, že súd prvej inštancie zistil predovšetkým to, že k parcelám a rodinnému domu žalobcu je aj iný prístup cez parcely B. XX a B. XX. Tomuto tvrdeniu svedčí podľa žalovaného aj vyvrátiteľná domnienka v neprospech žalobcu spočívajúca v samotnom konaní žalobcu, ktoré podrobne žalovaný rozpísal. Žalovaný ďalej nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že prechod nie je možný cez parcelu CKN XX od miestnej komunikácie. Súhlasí s konštatovaním súdu prvej inštancie, že zásah do vlastníckeho práva žalovaného by bol nad mieru neprípustný nepomerným zásahom. Ďalšie skutočnosti, na ktoré poukazuje žalobca v odvolaní považuje za právne bezvýznamné. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

9. K vyjadreniu žalovaného zaslal repliku žalobca. Uviedol, že vyjadrenie žalovaného považuje za nedôvodné a tvrdenia v ňom uvedené za nesprávne a nepravdivé. Má za to, že žalovaný má veľmi dobrú vedomosť o tom, že mu niekoľkokrát v priebehu konania ponúkol, že od neho pozemok parc. č. C KN XX odkúpim, avšak tento na jeho návrhy nikdy nereagoval. Ďalej uviedol, že taktiež nie je pravdou, že by do termínu konania pojednávania 06.10.2021 nepredložil žalovanému návrh na ukončenie sporu mimosúdnou cestou, ako to tvrdí žalovaný. Právnomu zástupcovi žalovaného žalobca dňa 05.10.2021 zaslal prostredníctvom svojho právneho zástupcu emailovú správu, obsahom ktorej bol návrh mimosúdnej dohody, na ktorý však právny zástupca žalovaného reagoval až tesne pred pojednávaním pred pojednávacou miestnosťou, kedy uviedol, že žalovaný tento návrh neakceptuje. Odmietol tvrdenia žalovaného o tom, že to, že návrh žalobcu vykonať znalecké dokazovanie na určenie primeranej náhrady za vecné bremeno bol z jeho strany akási „špekulácia“. Skutočnosť, že na základe otázky súdu, či má žalobca nejaké návrhy na doplnenie dokazovania, pričom žalobca navrhol vykonanie dôkazu, bolo len uplatnením jeho práva ako strany sporu, ktoré mu priamo vyplýva z Civilného sporového poriadku a nie akousi špekuláciou. Pokiaľ ide o ďalšie argumenty, resp. tvrdenia žalovaného, ktoré vo

svojom vyjadrení uviedol, tak ani s týmito sa žalobca nestotožnil. Má za to, že z ich obsahu nie je zrejmé, čo nimi žalovaný sleduje, k čomu sa vlastne vyjadruje ani to, či sa vôbec vyjadruje k podanému odvolaniu. Všetky tieto tvrdenia už boli obsiahnuté v jeho predchádzajúcich vyjadreniach v konaní. Zotrval na svojom odvolacom návrhu.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 24.11.2022 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalobcu v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením napadnutej veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

12. Žalobca dôvodnosť odvolania zdôvodnil štyrmi odvolacími dôvodmi, a to odvolacím dôvodom uvedeným v ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces), v ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP (súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností), ďalej odvolacím dôvodom uvedeným v ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a v ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

13. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd poznamenáva, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a nasl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v ust. § 220 ods. 2 CSP, ktoré stanovuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku a jeho záväznú logickú štruktúru. Súčasne je však potrebné dodať, že terajšia právna úprava vyplývajúca z Civilného sporového poriadku, konkrétne z ust. § 387 ods. 3, umožňuje odvolaciemu súdu zaoberať sa vo vlastnom odôvodnení rozhodnutia aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie, z čoho vyplýva, že zákonodarca čiastočnú neodôvodnenosť rozhodnutia nepovažuje za takú vadu konania, ktorá by účastníkom konania odnímalala možnosť konať na súde. Odvolací súd uvádza, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú

rozhodovacia činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. K námietke nevykonania navrhnutých dôkazov zo strany žalobcu odvolací súd uvádza, že navrhovanie dôkazov predstavuje jedno z práv, ale zároveň i povinností strany sporového konania, pričom navrhnutie dôkazu automaticky nezakladá povinnosť súdu takýto dôkaz aj vykonať. Len súd rozhoduje, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná, a to z dôvodu aby sa tak predišlo vykonávaniu tých dôkazov, ktoré sú pre prejednanie a rozhodnutie veci irelevantné. Vykonávaním všetkých (aj nepodstatných dôkazov) by zároveň dochádzalo aj k mareniu rýchlosti a hospodárnosti konania. V prípade, ak súd nevykoná navrhnuté dôkazy, musí v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo ich nevykoná. V takomto prípade samotné neakceptovanie vykonania navrhnutých dôkazov samo o sebe nemôže znamenať porušenie práva strany sporu. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či do práva na spravodlivé súdne konanie by mohol nastať len vtedy, ak by takýto záver súdu o nevykonaní navrhnutého dôkazu bol zjavne nedôvodný alebo by takémuto záveru chýbala predchádzajúca racionálna úvaha súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by bola strana sporu nevykonaním navrhnutého dôkazu postavená do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana sporu v konaní. Odvolací súd má za to, že táto odvolacia námietka naplnená nebola. Z obsahu spisu a ani z odvolania nevyplýva, že by sa žalobca dostal do nevýhodnejšieho postavenia z dôvodu nevykonania navrhnutých dôkazov.

16. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že ani táto odvolacia námietka naplnená nebola.

17. K námietke o nesprávnom právnom posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

18. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany na spravodlivý proces.

19. Podľa záveru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

20. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdených skutočností, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel súd prvej inštancie k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku.

21. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu žalobcovi, ktorý v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privediť zmenu napadnutého rozsudku, pričom odvolací súd výslovne zdôrazňuje, že všetky námietky žalobcu a skutočnosti, na ktoré sa žalobca odvolával v odvolacom konaní, boli zo strany žalobcu predstreté už súdu prvej inštancie, pričom tento sa s nimi riadne a náležite vysporiadal v rozsiahlom a podrobnom odôvodnení napadnutého rozsudku.

22. Súd prvej inštancie správne skúmal splnenie podmienok pre zriadenie vecného bremena v prospech žalobcu a správne dospel k záveru, že tieto v danom prípade nie sú splnené, čo aj správne odôvodnil. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

23. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že súd prvej inštancie sa neriadil pokynmi odvolacieho súdu a nezistil, či cez parcelu žalovaného skutočne vedie plynová prípojka odvolací súd uvádza, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že plynomer sa nachádza na parcele, ktorú predtým vlastnil I. R., ktorý v konaní vystupoval ako svedok, resp. na pomedzí tejto parcely a parcely B. XX, ktorú vlastní žalovaný s tým, že plynomer sa nachádza už na parcele, ktorá bola predtým vo vlastníctve svedka s tým, že ten ju už medzičasom predal (bod 16 napadnutého rozsudku). Z obsahu napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie sa v rámci dokazovania zaoberal tým, kde sa nachádza plynomer, resp. plynová prípojka. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že plynová prípojka sa nenachádza na parcele, ktorá by bola vo vlastníctve žalovaného ako to chybné deklaroval žalobca, ale na parcele tretej osoby. Skutočnosť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia detailne nezaoberal touto skutočnosťou však podľa odvolacieho súdu nezakladá dôvodnosť žalobcom podaného odvolania. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, čiastočná neodôvodnenosť rozhodnutia nepredstavuje takú vadu konania, ktorá by účastníkom konania odnímalala možnosť konať na súde.

24. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nezohľadnil pokonávku z roku 1963 a ani skutočnosť, že žalovaný akceptoval právo prechodu žalobcu a jeho detí a až následne, s odstupom času zmenil svoj postoj, odvolací súd uvádza, že skutočnosť, že žalovaný toleroval situáciu, kedy žalobca, príp. jeho deti využívali jeho pozemok ako prízjazdovú cestu k svojej stavbe, je potrebné vnímať ako prejav dobrej vôle zo strany žalovaného a nie ako akceptáciu pokonávky z roku 1963. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pravdepodobne zlom v postoji žalovaného nastal, keď žalobca svojvoľne, bez súhlasu žalovaného naviezol na pozemok žalovaného asfaltovú drť. Aj keď žalobca svojej konanie obhajuje tým, že dobrovoľne a na svoje náklady zveľadil pozemok, ktorý nie je v jeho vlastníctve, ale vo vlastníctve žalovaného, odvolací súd pripomína, že akékoľvek terénne úpravy podliehajú, resp. by mali podliehať súhlasu vlastníka pozemku. Tejto skutočnosti si je napokon dobre vedomý aj samotný žalobca, keďže sa sám vo svojom odvolaní odvoláva na to, že pokiaľ by mal ako prístupovú cestu k svojej stavbe využívať parcely B. XX a B. XX, bolo by potrebné vykonať terénne úpravy, ku ktorým však nie je oprávnený, keďže nie je vlastníkom týchto parciel. Čo sa týka pokonávky z roku 1963, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na mimoriadne podrobné zdôvodnenie súdu prvej inštancie, prečo je táto pokonávka z hľadiska určenia práva prechodu potrebné posúdiť ako neurčitú a nevykonateľnú .

25. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nezistoval, či sú splnené podmienky na vyhovenie žalobe a zriadenie vecného bremena v zmysle ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, odvolací súd uvádza, že uvedená námietka žalobcu sa nezakladá na pravde a nezodpovedá odôvodneniu napadnutého rozsudku. Z obsahu rozsudku súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že tento sa dôkladne a rozsiahlo zaoberal tým, či sú splnené podmienky na vyhovenie žalobe, pričom dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť. Dôvody, pre ktoré podľa súdu prvej inštancie nebolo možné žalobe vyhovieť a pre ktoré teda ustálil, že podmienky na zriadenie vecného bremena tak ako sa

toho domáhal žalobca splnené nie sú, mimoriadne podrobne uviedol v bodoch 59 až 63 napadnutého rozsudku.

26. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že tvrdenie žalobcu, že jediný prístup k jeho stavbe je cez pozemok žalovaného sa nezakladá na pravde. Súd prvej inštancie v zmysle návrhu žalobcu a pokynov odvolacieho súdu vykoval obhliadku na mieste samom, o čom vyhotovil aj podrobný záznam a fotodokumentáciu. Práve na základe spomínanej obhliadky bolo možné bez akýchkoľvek pochybností ustáliť, že žalobca má prístup k svojej stavbe aj cez iné parcely ako sú parcely vo vlastníctve žalovaného. Súd prvej inštancie tiež zohľadnil skutočnosť, že žalobca nie je vlastníkom príľahlého pozemku. Vlastníkom parcely B. XX je jeho syn, ktorý predmetnú parcelu kúpil od sestry žalobcu a podielovými spoluvlastníkmi parcely B. XX sú syn žalobcu, žalovaný a svedok I. R.. V tomto ohľade sa žiada zdôrazniť, že žalobca bol kedysi vlastníkom parcely B. XX, ale dobrovoľne ju bezodplatne previedol na svojho syna a sám sa tak pripravil o svoj spoluvlastnícky podiel na tejto parcele. Z vykonaného dokazovania tak vyplynulo, že kým ku parcele B. XX sa svojho spoluvlastníckeho podielu žalobca sám dobrovoľne vzdal v prospech svojho syna, je možné predpokladať, že rovnako tomu bolo aj v prípade parcely B. XX, keďže táto parcela bola vo vlastníctve sestry žalovaného, ktorá túto parcelu predala synovi žalobcu a nie žalobcovi (je otázne, či žalobca vôbec mal záujem o kúpu tejto parcely, keďže svoj spoluvlastnícky podiel k parcele B. XX daroval svojmu synovi). Odvolací súd súčasne zdôrazňuje, že aj keď v tomto prípade právo prechodu žalobcu zasiahne väčší počet vlastníkov pozemkov, vlastníkom parcely B. XX je syn žalobcu, a teda rovnako ako súd prvej inštancie aj odvolací súd predpokladá, že prípadné zriadenie vecného bremena v prospech žalobcu cez parcelu B. XX by pre vlastníka tejto parcely nemalo predstavovať nepríjemný zásah do jeho vlastníckych práv, keďže ide o osoby v príbuzenskom vzťahu, teda otca a syna. Vo vzťahu k parcele B. XX sa žiada uviesť, že jedným zo spoluvlastníkov je syn žalobcu a ďalší dvaja spoluvlastníci opakovane deklarovali svoj záujem predať svoj podiel žalobcovi, nakoľko svoj podiel na tejto parcele vôbec nevyužívajú. Skutočnosť, že ostatní spoluvlastníci parcely B. XX túto parcelu vôbec nevyužívajú bola v konaní preukázaná, pričom jej pravdivosť žalobca pred súdom prvej inštancie a ani v odvolacom konaní nijako nenamietal. Z uvedeného vyplýva, že aj keď parcela B. XX má troch podielových spoluvlastníkov, jediný kto túto parcelu aj reálne využíva je syn žalobcu, o ktorom odvolací súd dôvodne predpokladá, že nebude žalobcovi brániť v prechode na jeho parcelu. Odvolací súd vychádzal z vykonaného dokazovania, kedy bolo preukázané, že žalobca využíva na prístup k svojej stavbe práve tieto dve spomínané parcely a v prechode cez ne mu nik nebránil a ani nebráni, čoho dôkazom je aj vchodová bránička, inštalovaná v oplotení parciel žalobcu B. XX a B. XX zo strany otočenej k parcelám B. XX a B. XX, pričom aj samotný žalobca uviedol, že aktuálne takto chodí do svojho domu.

27. Vo vzťahu k námietkam žalobcu ohľadne terénu parciel B. XX a B. XX odvolací súd uvádza, že aj touto skutočnosťou sa súd prvej inštancie zaoberal. Je pravdou, že parcely majú mierne nerovný terén, ktorý pokrýva trávnatý porast, no súčasne súd prvej inštancie zdôraznil, že pred obhliadkou boli tieto parcely zarastené trávnatým porastom, no pred ďalším pojednávaním už boli pokosené. Zo záznamu súdu prvej inštancie z vykonanej obhliadky tiež vyplýva, že po danom teréne sa dá pešo prejsť bez väčších ťažkostí, pričom v minulosti sa tieto dve parcely využívali aj na prejazd vozom. Pokiaľ žalobca namieta, že pokiaľ by mal ako prístupovú cestu k svojej stavbe využívať práve parcely B. XX a B. XX, bude musieť s tým znášať nepríjemne vysoké náklady na vybudovanie prístupovej cesty, pričom tiež zdôraznil, že na týchto parcelách nie je oprávnený vykonávať terénne úpravy, keďže nie je ich vlastníkom, odvolací súd poukazuje na správne závery súdu prvej inštancie, ktorý poukázal na plány syna žalobcu, a to na parcele B. XX postaviť rodinný dom. Pravdivosť uvedených tvrdení žalobca nespochybňoval, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že pokiaľ syn žalobcu chce postaviť rodinný dom na parcele B. XX, pre povolenie takejto stavby a jej následné skolaudovanie bude musieť riešiť v zmysle právneho poriadku SR aj prístupovú cestu k tejto stavbe. Keďže syn žalobcu je podielovým spoluvlastníkom parcely B. XX, ktorá je príľahlou k parcele B. XX, ktorá je v jeho vlastníctve a na ktorej plánuje postaviť rodinný dom, je dôvodné predpokladať, že syn žalobcu bude prístupovú cestu k stavbe plánovanej na parcele B. XX riešiť práve cez parcelu B. XX. S ohľadom na uvedené je zrejmé, že je nielen v záujme žalobcu, ale aj jeho syna otázku prístupovej cesty vyriešiť práve cez parcelu B. XX a B. XX, keďže odvolací súd nepredpokladá, že by sa syn žalobcu domáhal práva prechodu k svojej parcele B. XX cez pozemok žalovaného. Navyše, súd prvej inštancie správne zohľadnil skutočnosť, že do tejto situácie, t. j. vlastníť pozemok bez prístupovej cesty, sa dostal žalobca sám svojím vlastným konaním, resp. sériou konaní, keď si s otcom žalovaného vymenil pozemky, aby si mohol postaviť rodinný dom bližšie pri svojej rodine. Následne parcelu, ktorú mal v podielovom spoluvlastníctve daroval svojmu synovi, rovnako sa nezmienil

o tom, že by mal záujem kúpiť od svojej sestry parcelu B. XX, ktorú táto predala jeho synovi, pričom všetky tieto kroky žalobca podnikol s vedomím, že nemá prístupovú cestu k svojmu rodinnému domu. Záverom odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že terén cez parcely B. XX a B. XX je možné prejsť pešo a v minulosti sa používal aj na prejazd vozom.

28. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nerešpektoval ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, keď skúmal vhodnosť prístupu k stavbe žalobcu, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonnou úpravou. Je nielen úlohou súdu, ale výslovne jeho povinnosťou komplexne posudzovať, či došlo ku kumulatívnemu splneniu všetkých zákonom požadovaných podmienok pre zriadenie vecného bremena v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok a nie bezbreho si osvojovať tvrdenia žalobcu, teda osoby, ktorá sa zriadenia takéhoto vecného bremena domáha. Odvolací súd pripomína, že vecné bremená môžu o. i. vzniknúť aj rozhodnutím príslušného orgánu, a to rozhodnutím súdu, alebo rozhodnutím orgánu verejnej správy. V oboch prípadoch tieto rozhodnutia musia vychádzať z konkrétneho zákonného dôvodu, ani súd, ani orgán verejnej správy nemôžu zriadiť vecné bremeno na základe vlastnej úvahy. Súd nemôže svojím rozhodnutím zriadiť vecné bremeno v iných prípadoch, ako v tých ktoré sú upravené v ustanoveniach Občianskeho zákonníka, a to ani vtedy, keby sa z okolností prípadu javilo zriadenie vecného bremena nevyhnutným východiskom na jeho riešenie (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22Cdo 2186/2003).

29. Na zriadenie práva nevyhnutnej cesty musia byť splnené tieto tri podmienky: vlastníka stavby nie je súčasne vlastníkom príľahlého pozemku, prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak (táto podmienka v prípade žalobcu splnená nebola) a neexistujú okolnosti, ktoré zriadenie práva cesty vylučujú.

30. Právo nevyhnutnej cesty možno zriadiť len na návrh vlastníka stavby, ktorý súčasne nie je vlastníkom príľahlého pozemku. Príľahlý pozemok je pozemok, cez ktorý sa má dostať vlastníka stavby ku komunikácii prípadne k pozemku, z ktorého má oprávnenie dostať sa ku komunikácii. Súdna prax pri aplikácii § 151o ods. 3 OZ používa širšieho výkladu v prospech vlastníkov stavieb, pokiaľ ide o výklad slov „príľahlý pozemok“. Príľahlým pozemkom sa preto nerozumie len pozemok bezprostredne príľahlý k pozemku vlastníka, ale aj všetky pozemky, ktoré sú na zriadenie cesty potrebné, to znamená aj pozemky vzdialenejšie. Keďže účelom prístupu spočívajúceho v práve cesty v zmysle § 151o ods. 3 OZ je zabezpečenie prístupu k verejnej komunikácii (napr. k ceste, miestnej či účelovej komunikácii), príľahlými pozemkami sú všetky pozemky, cez ktoré sa vlastníka stavby môže k verejnej komunikácii dostať. Právo cesty v prospech vlastníka môže súd zriadiť v zmysle § 151o ods. 3 OZ aj vtedy, keď je táto stavba obklopená pozemkami vlastníka stavby, avšak za podmienky, že sa vlastníka stavby cez svoje pozemky nedostane k verejnej komunikácii (pozri napr. R 60/2006).

31. Druhou podmienkou na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve cesty je, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Nevyhnutnú cestu možno zriadiť len vtedy, ak nemožno prístup zabezpečiť inak, teda najmä zmluvne. Prístup musí byť zabezpečený k verejnej ceste (napr. k ceste, miestnej či účelovej komunikácii). Vecné bremeno práva cesty podľa § 151o ods. 3 OZ nemožno zriadiť, ak si vlastníka stavby môže zabezpečiť prístup k stavbe z verejnej komunikácie.

32. Podmienka, že prístup vlastníka stavby nemožno zabezpečiť inak, nie je splnená, ak vlastníka príľahlého pozemku, ktorý má slúžiť ako cesta, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu pozemok alebo jeho časť odpredá, alebo že mu zriadi vecné bremeno zmluvou, a to za obvyklú cenu (pozri R 32/2006).

33. Všeobecne možno konštatovať, že právo cesty nemožno zriadiť, ak by vzhľadom na okolnosti konkrétnej veci nebolo možné od vlastníka veci spravodlivo požadovať, aby cestu trpel (pozri napr. rozsudky Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22Cdo 3903/2008, či sp. zn. 22Cdo 2854/2010).

34. Ak je prístup k určitej stavbe možný len cez cudzí pozemok, nie vždy je to postačujúci dôvod na zriadenie práva cesty. Súd je povinný porovnávať ujmy, ktoré by zriadenie vecného bremena prinieslo vlastníkovi pozemku, s výhodami vyplývajúcimi z vecného bremena pre vlastníka (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 2411/2008).

35. S ohľadom na vyššie uvedené má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď zohľadňoval všetky skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania komplexne a vo vzájomných súvislostiach, pričom správne ustálil, že žalobu je potrebné zamietnuť, keďže žalobca má aj iný prístup k svojej stavbe a tiež s ohľadom na vykonaný test proporcionality, z ktorého vyplynulo, že by bolo neprimerané požadovať od žalovaného, aby znášal takýto zásah do jeho vlastníckych práv.

36. Záverom odvolací súd ešte dopĺňa, že zamietnutie žaloby nevystavuje žalobcu situácií, kedy je nútený sa súdnou cestou domáhať zriadenia vecného bremena vo vzťahu k parcelám B. XX a B. XX. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, žalobca tieto parcely využíva ako prístupovú cestu dlhodobo, čoho dôkazom je aj vstupná bránička, vybudovaná zo strany otočenej k týmto parcelám. Vlastníkom parcely B. XX je syn žalobcu a podielovým spoluvlastníkom parcely B. XX, pričom tento jediný túto parcelu preukázateľne aj využíva, je rovnako syn žalobcu. Vzhľadom na blízke príbuzenské vzťahy, ktoré sa javia byť na veľmi dobrej úrovni, keďže žalobca svoj spoluvlastnícky podiel na parcele B. XX daroval svojej synovi, odvolací súd má za to, že je dôvodné predpokladať, že prístupovú cestu k stavbe žalobcu bude možné vyriešiť aj mimosúdne, napr. zmluvou o zriadení vecného bremena. Pokiaľ by však medzi žalobcom a jeho synom nedošlo k dohode, žalobca má stále možnosť sa obrátiť na súd so žalobou o zriadenie vecného bremena vo vzťahu k parcelám B. XX a B. XX, v ktorej môže o. i. poukázať aj na výsledky tohto konania a aj nimi dôvodiť opodstatnenosť svojho žalobného návrhu. Pre úplnosť odvolací súd ešte uvádza, že žalovaný v priebehu konania opakovane deklaroval záujem predať svoj spoluvlastnícky podiel k parcele B. XX, príp. parcelu B. XX. Skutočnosť, že k dohode medzi stranami sporu nedošlo, odvolací súd nevidí v neochote žalovaného predať spomínanú parcelu, či parcely, ale v tom, že strany sporu sa nedokázali dohodnúť na kúpnej cene (žalobcom navrhovaná cena sa žalovanému zdala nízka, preto navrhol cenu vyššiu).

37. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj ďalšími odvolacími námietkami, ktoré neboli spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia vo vzťahu k odvolateľovi.

38. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval odvolanie žalobcu za nedôvodné, a preto napadnutý rozsudok spolu so súvisiacim výrok o trovách konania ako vecne správny potvrdil postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP.

39. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalobcovi, nakoľko tento bol v konaní úspešný v celom rozsahu s tým, že o ich výške i o výške trov na súde prvej inštancie rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 v spojení s § 224 CSP.

40. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).